

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-4-111

(Muafiyet)

Karar Sayısı : 04-26/288-66

Karar Tarihi : 15.4.2004

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK

Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN,
R. Müfit SONBAY, Murat GENCER, Prof. Dr. Zühtü
AYTAÇ, Rifki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER : Mehmet ÖZDEN, Hatice AKKAYA

**C. BAŞVURUDA
BULUNAN**

: - Koç Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş.
- Global Tanıtım Halkla İlişkiler ve Araştırma Ltd.Şti.
Temsilcisi: Av. Ali İhsan BORAGAN
Bağlarbaşı Kısıklı Cd. No:11
34662 Altunizade/İSTANBUL

D. TARAFLAR

: **A) 1.** Ak Emeklilik A.Ş.
Meclis-i Mebusan Cd. No:147 80040 Fındıklı/İstanbul
2. Anadolu Hayat Emeklilik A.Ş.
Büyükdere Cd. İş Kuleleri Kule:2 K:17-20
4. Levent/İstanbul
3. Ankara Emeklilik A.Ş.
Gazeteciler Mah. Hikaye Sok. No:11/A 80300
Esentepe/İstanbul
4. Başak Emeklilik A.Ş.
Halaskargazi Cd. No:33 80225 Harbiye/İstanbul
5. Commercial Union Hayat ve Emeklilik A.Ş.
Kısıklı Cd. No:47 Altunizade/İstanbul
6. Doğan Emeklilik A.Ş.,
Cumhuriyet Cd. No:199-201 K:2-6 80230
Harbiye/İstanbul
7. Garanti Emeklilik ve Hayat A.Ş.
Ortaklar Cd. Bahçeler Sok. No:13
Mecidiyeköy/İstanbul
8. Koç Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş.
Kısıklı Cd. No:11, Altunizade/İstanbul

9. Oyak Emeklilik A.Ş.
Karaköy Meydanı, Nordstern Han, No:4 34420
Karaköy Beyoğlu/İstanbul

10. TEB Bireysel Emeklilik A.Ş.
Meclis-i Mebusan Cd. No:127/6 80040
Fındıklı/İstanbul

11. Yapı Kredi Emeklilik A.Ş.
Büyükdere Cd. Yapı Kredi Plaza A Blok
Levent/İstanbul

12. Vakıf Emeklilik A.Ş.
Abdi İpekçi Cd. No:57 80200 Maçka/İstanbul

B) Global Tanıtım Halkla İlişkiler ve Araştırma Ltd.Şti.
Hacı Adil Sk. 7. Aralık No:4 80630 Levent/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Bireysel emeklilik pazarında faaliyette bulunan teşebbüslerin, aralarında oluşturdukları "Mutabakat" metnine ve bu teşebbüsleri temsil eden Halkla İlişkiler Komitesi ile Global Tanıtım Halkla İlişkiler ve Araştırma Ltd. Şti. (Global) arasında imzalanan Sözleşme'ye menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına en son 1.3.2004 tarih ve 1024 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 1.4.2004 tarih ve 2003-4-111/MM-04-MÖ sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu 8.4.2004 tarih, REK.0.08.00.00/89 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-26 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda,

- 12 bireysel emeklilik şirketinin, herhangi bir tüzel kişilik oluşturmaksızın çeşitli konularda birlikte değerlendirme yapmak üzere belirledikleri ve "Mutabakat" olarak adlandırdıkları işbirliği anlaşmasına, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi kapsamında, rekabeti önleyici etkiler doğurabilecek nitelikte bir işbirliği anlaşması olması sebebiyle, bu anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olan ve söz konusu şirketler ile Global arasında akdedilen anlaşmaya ise, ihtiva ettiği rekabet yasağı sebebiyle menfi tespit verilmesinin mümkün olmadığı,

- Anılan her iki anlaşmanın, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen ve bir anlaşmaya bireysel muafiyet tanınması için gerekli olan şartları karşıladığı anlaşıldığından, söz konusu anlaşmalara, takdiri Kurul'a ait olmak üzere 5 yıla kadar bireysel muafiyet tanınabileceği,

- Bununla birlikte, söz konusu anlaşmaların uygulanmasının, ilgili pazarda teşebbüsler arasında halen mevcut olduğu gözlenen rekabeti olumsuz yönde

etkilediğinin anlaşılması halinde muafiyetin, 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesi gereğince her zaman geri alınabileceği hususunda ilgililerin bilgilendirilmesinin uygun olacağı,

görüşlerine yer verilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. Ürün Pazarı: İlgili ürün pazarı, hayat sigortası alanında faaliyet gösteren şirketlerin bu faaliyetlerine ayrıca devam ediyor olmaları ve inceleme konusu Mutabakat ve Sözleşme bakımından iki ürünün birbirini ikame etmemesi nedeniyle, "bireysel emeklilik hizmetleri pazarı" olarak tespit edilmiştir.

H.1.2. Coğrafi Pazar: İlgili coğrafi pazar, bireysel emeklilik hizmetlerinin pazarlandığı ve Mutabakat'a taraf olan şirketlerin faaliyet gösterdiği alan dikkate alınarak "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak belirlenmiştir.

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.2.1. Bireysel Emeklilik Şirketleri Arasında Akdedilen "Mutabakat"a İlişkin Değerlendirme

Bildirime konu olan 7.3.2003 tarihli Mutabakat metninde yer verilen hükümler aşağıdaki gibidir:

"Şirketler, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun uygulanması ile ilgili olarak (oligopol yaratmamak ve rekabet yasağına aykırı hareket etmemek şartıyla):

- Genel anlamda bireysel emeklilik sisteminin kamuoyuna tanıtımını yapmak,
- Bireysel emeklilik ürünlerinin ve emeklilik hizmetlerinin gelişmesini ve yaygınlaşmasını sağlayıcı faaliyetlerde bulunmak,
- Emeklilik şirketleri arasındaki ilişkilerde dayanışmayı güçlendirmek,
- Şirketler arasında haksız rekabeti önleyici çalışmalar yapmak,
- Yurtiçinde ve dışında emekliliğe ait gelişmeleri izleyerek toplayacağı bilgileri şirketlere ve ilgililere ulaştırmak; emeklilik örf, adet ve etik değerlerini saptamak ve emeklilik uygulamalarında birlik sağlanmasına çalışmak,
- Bireysel emeklilik sisteminin geliştirilmesi amacıyla gerektiğinde emeklilik alanında araştırma amacına yönelik vakıf veya sair kuruluşlar kurmak, kurslar açmak, seminer ve konferans gibi eğitim faaliyetlerinde bulunmak, Şirketlerin amaçlarına uygun yayın yapmak veya yaptırmak, yayın ve içtihatları derleyerek üyelerin yararına sunmak,

04-26/288-66

- Bireysel emeklilik sistemi ile ilgili sorunlar ve çözümünü hakkında gerekli önerilerde bulunmak

Toplantı ve Karar Alma

Emeklilik şirketleri, temsilcilerinin en az 2/3'ünün katılımıyla toplanabilir.

Karar alınabilmesi için katılanların en az yarısından bir fazlasının oyu gerekir.

Amaçlarını bir araya gelerek görüşme ve değerlendirme toplantıları yapmak konusunda mutabık kaldığımızı beyan ederiz.”

H.2.1.1. Menfi Tespit Değerlendirmesi

4054 sayılı Kanun'un 8. maddesinde “İlgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin başvurusu üzerine Kurul, elinde bulunan bilgiler çerçevesinde bir anlaşmanın, kararın, eylemin veya birleşme ve devralmanın bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerine aykırı olmadığını gösteren bir menfi tespit belgesi verebilir.” hükmü yer almaktadır.

Yatay işbirliği anlaşmaları, bir pazarda faaliyette bulunan rakip teşebbüsler arasında akdedilen işbirliği anlaşmalarıdır. Rakipler arasında AR-GE, üretim, satım, standardizasyon, reklam gibi alanlarda işbirliği öngören anlaşmalar yatay işbirliği anlaşmalarındandır. Yatay işbirliği; fiyat tespiti, pazarın ya da bir pazardaki müşterilerin paylaşılması gibi konulara olan eğilimin kuvvetlendirilmesi ve uygulanmasının kolaylaşması; mal veya hizmetlerin fiyatını, kalitesini, arz miktarını olumsuz yönde etkileme imkanı sağlayacak bir pazar gücüne ulaşılması gibi rekabet ihlallerine neden olabilmektedir.

İşbirliği anlaşmaları, önemli sayılabilecek faydalar da doğurabilir. Teknolojik gelişmelerin hızlı seyrettiği küreselleşen dünyadaki pazarların dinamik yapısı karşısında işbirliği anlaşmaları, riskleri paylaşmak, maliyetleri azaltmak, teknolojik bilgi havuzları oluşturmak ve yeni gelişmeleri hızlandırmak bakımından faydalı görülmektedir.

Mutabakat'ta emeklilik şirketleri arasındaki ilişkilerde dayanışmayı güçlendirmek, şirketler arasında haksız rekabeti önleyici çalışmalar yapmak, yurtiçinde ve dışarıda emekliliğe ait gelişmeleri izleyerek toplayacağı bilgileri şirketlere ve ilgililere ulaştırmak, emeklilik örf, adet ve etik değerlerini saptamak ve emeklilik uygulamalarında birlik sağlanmasına çalışmak, şirketlerin amaçlarına uygun yayın yapmak veya yaptırmak, yayın ve içtihatları derleyerek üyelerin yararına sunmak, bireysel emeklilik sistemi ile ilgili sorunlar ve çözümünü hakkında gerekli önerilerde bulunmak şeklinde sıralanan amaçlar, Mutabakat'a katılan teşebbüsler arasında bilgi akışının ve işbirliğinin hedef alındığını göstermektedir.

Mutabakat metninde yer verilen bir kısım amaçların gerçekleştirilmesinin bireysel emeklilik ürün pazarlama faaliyetinin yürütülmesinde olumlu katkılarının olabileceği anlaşılmıştır. Ancak anlaşma metninin genel olarak taraflar arasında işbirliği doğurucu etkileşimlere yol açabileceği hususundan hareketle, söz

konusu metnin rekabeti önleyici etkiler doğurabilecek nitelikte bir işbirliği anlaşması olduğu sonucuna varılarak, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık taşıyan bu anlaşmaya menfi tespit verilmesinin mümkün olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

H.2.1.2. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde, Kurul'un; teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına, aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı halinde karar verebileceği hükmü yer almaktadır:

- a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
- b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması,
- c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
- d) Rekabetin, (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması.

Bildirim Formunda anlaşmaya muafiyet tanınmasını gerektiren nedenler olarak; anlaşmanın piyasaya girişi engellememesi, mesleki teşkilat oluşturulana kadar asgari bir düzenin haksız rekabet oluşturmayacak şekilde tesisinin sağlanması, Mutabakat'ta tüketicinin aydınlatılması, bilinçlendirilmesi ve sektörün tanıtılmasının amaçlanması ve Mutabakat'ın sonradan sektöre girecek şirketler için de fayda sağlaması hususları belirtilmiştir.

Ayrıca 1.3.2004 tarih ve 1024 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden yazıda:

"Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi, ülkemiz ve tüketiciler için sunulacak yeni bir ürün/hizmettir. Mutabakat metni ve ürün araştırması (product Resarch-PR) anlaşmasında yürütülecek faaliyetler ve bu kapsamda yeni bir ürün/hizmetin tanıtımı ve anlatılmasının doğru bir şekilde gerçekleştirilmesi, gerek ülke ekonomisinin ve gerekse tüketicilerin bireysel olarak ekonomik ve sosyal refahlarının gelişmesi ve iyileşmesi yönünden önemli katkılar sağlayacaktır. Bu faaliyetlerin yürütülmesi ile tüketicilerin, yeni sistem/hizmet hakkında ve bu işlemlere taraf şirket/lerin herhangi birinin ön plana çıkmaksızın, tüm bireysel emeklilik sistemi ile ilgili olarak aydınlatılması, bu konuda doğru ve sağlıklı bir şekilde bilinçlenmelerinin sağlanması amaçlandığından, hiç şüphesiz ki tüketici bundan yarar sağlayacaktır.

Mutabakat ve PR anlaşması yapıldığı sırada, Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi için mevcut bir ürün piyasası bulunmamakta idi. Bu itibarla, o tarihte anılan işlemlere konu faaliyetler ile rekabetin ortadan kaldırılması söz konusu olmayacağı gibi, tam tersine yeni bir pazarın ve bu alandaki rekabetin oluşumu bakımından, tüketiciler bilinçlendirilmek suretiyle, sağlıklı bir alt yapı

oluşturulmaya çalışılmıştır. Başvurumuza konu mutabakat ve PR anlaşmasına, bu alanda faaliyet ruhsatını elde etmiş şirketlerin dahil olmak gibi bir zorunluluğu olmadığı gibi, katılmak isteyen faaliyet ruhsatını elde etmiş şirketler açısından gerek bu işlemlere katılım ve gerekse piyasaya girişleri anlamında hiçbir zorlaştırma ve engel bulunmamaktadır.

Başvurumuza konu işlemler kapsamındaki faaliyetler, hiçbir şekilde rekabeti önleyici veya sınırlandırıcı bir etkiye sahip değildir. Mutabakata ve PR anlaşmasına taraf emeklilik şirketleri, sektörün ve pazarın gelişmesi anlamında birlikte faaliyetleri yanında, gerek her biri ve gerekse taraf olmayacak herhangi bir emeklilik şirketi, birbirlerinden bağımsız olarak piyasada gerek ilan, reklam, tanıtım ve gerekse ticari faaliyetlerini sürdürebilecektir ve bu anlamda rekabeti önleyecek hiçbir baskı ve/veya sınırlama söz konusu değildir.” denilmiştir.

Öte yandan Mutabakat'a taraf şirketlerin birlikte yapmayı kararlaştırdıkları; bireysel emeklilik sistemini kamuoyuna tanıtmak, ürünlerin ve hizmetlerin gelişmesini ve yaygınlaşmasını sağlayıcı faaliyette bulunmak, yurtiçinde ve yurtdışında emekliliğe ilişkin gelişmeleri takip etmek gibi faaliyetlerin, her şirket tarafından kendi ekonomik karar ve stratejileri doğrultusunda bireysel olarak sürdürülmesi yerine bunların birlikte yapılmasının tercih edilme nedenleri ise,

“4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ve sair ilgili mevzuattaki boşluk çerçevesinde, bireysel emeklilik sisteminde faaliyet gösterecek şirketler bakımından, örneğin sigortacılık mevzuatında öngörülen ve Sigorta ve Reasürans şirketlerinin üye olması zorunlu, ‘Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği’ gibi kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu öngörülmemiştir. Sayın Hazine Müsteşarlığımızın da teşviki ile, bu boşluk giderilinceye kadar, bireysel emeklilik sisteminin ve bu alanda faaliyet gösteren şirketler arasındaki dayanışmanın geliştirilmesi, gerektiğinde ilgili idari mercilere karşı birlikte temsili, haklarının korunması ve kullanılması amacıyla, herhangi bir tüzel kişiliği bulunmayan bir komite, adeta meslek kuruluşu gibi, bireysel emeklilik alanında faaliyet gösteren şirketlerin ihtiyari katılımı ile geçici olarak oluşturulmuştur.

Bazı faaliyetlerin her bir şirket tarafından ayrı ayrı yürütülmesi yerine, komite aracılığı ile birlikte yürütülmesinin diğer önemli bir amacı ise, hiç şüphesiz ki, sosyal güvenlik sistemleri ve bankacılık gibi mali sistemlerin içinde bulunduğu kötü durum karşısında, halkımıza yeni bir güvence olarak getirilen bireysel tasarrufa dayalı özel emeklilik sistemi pazarının temellerinin doğru bir şekilde atılabilmesidir... Bu çerçevede emeklilik şirketleri, ilgili pazarın oluşumunda, devletimize bu sistemin tanıtılmasında destek vermek, bu anlamdaki çok büyük bir tanıtım maliyetini paylaşmak ve en önemlisi ise, tek bir lisan kullanmak suretiyle, sistemin en iyi ve doğru bir şekilde tanıtılması ve anlatılmasını temin etmek düşüncesiyle hareket etmişlerdir.” şeklinde ifade edilmiştir.

Görevli raportörlerce bireysel emeklilik şirketleri arasında gerçekten iddia edildiği gibi rekabet yaşanıp yaşanmadığını tespit etmek amacıyla, pazarda faaliyet gösteren teşebbüslere ait pazar payları ile katılımcılara uyguladıkları giriş aidatı, yönetim gideri kesintisi ve fon işletim gideri kesintisi gibi, rekabetin yaşanabileceği alanlarda nasıl bir politika izledikleri incelenmiş ve bu incelemeler neticesinde;

- Bireysel emeklilik sisteminden; orta ve uzun vadede gayrisafi milli hasılanın %5-10 düzeyinde bir birikim yaratılması, katılanlara emeklilik döneminde ek bir gelir sağlanarak refah düzeylerinin yükseltilmesi, reel sektöre kullanabileceği ilave kaynaklar yaratılması, bu yolla üretim ve istihdamda artış sağlanması, finansal piyasalara yeni kaynaklar sağlanarak piyasaların gelişmesine ve derinleşmesine katkıda bulunulması, bu suretle kamu ve özel sektörün borç bulma imkanlarının kolaylaştırılması, tasarruf olanağı bulunan kitlelere etkin ve güvenilir bir kurumsal tasarruf olanağı sunulması, bu yolla yurtiçi tasarrufları artırma ve ekonomide kaynak tahsisini etkinleştirme gibi, hem tüketiciler hem de genel ekonomik yarar lehine olumlu sonuçlar ortaya çıkacağı, Mutabakat metninde kararlaştırılan uygulamaların bu olumlu gelişmeleri hızlandırmak ve geliştirmek yönünde olumlu bir katkı sağlayacağı,

- Teşebbüslerin sisteme dahil olmak gibi bir zorunluluğu olmadığı gibi, katılmak isteyen teşebbüsler açısından gerek bu işlemlere katılım ve gerekse piyasaya girişleri anlamında hiçbir zorlaştırma ve engel bulunmadığı, teşebbüslerin birbirlerinden bağımsız olarak ürünlerinin ilan, reklam ve tanıtımını yaptıkları ve ticari faaliyetlerini sürdürmekte oldukları, bu anlamda rekabeti önleyecek hiçbir baskı ve/veya sınırlamanın söz konusu olmadığı,

- İlgili ürün pazarında rekabetin yaşanabileceği alanlarda, teşebbüslerin tüketicilere birbirinden farklı ve rekabetçi şartlar sundukları,

anlaşmış ve inceleme konusu Mutabakat metninin, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen bireysel muafiyet şartlarını taşıdığı kanaatine varılmıştır.

H.2.2. Bireysel Emeklilik Şirketleri ile Global Tanıtım Halkla İlişkiler ve Araştırma Ltd.Şti. Arasında Akdedilen Anlaşmaya İlişkin Değerlendirme

Bireysel emeklilik konusunda faaliyet gösteren teşebbüsleri temsilen, Mutabakat'a taraf şirketler tarafından yetkili kılınan "Halkla İlişkiler Komitesi" ile Global arasında; 21.4.2003 tarihinde bu şirketlerin faaliyet gösterecekleri pazarda, Global tarafından şirketlere stratejik iletişim danışmanlığı, hedef kitleye yönelik halkla ilişkiler projeleri ve medya ilişkileri konularında danışmanlık hizmeti ile sponsorluk faaliyetleri ve işbirliği çalışmaları sunulmasını hedefleyen bir sözleşme imzalanmıştır.

Bildirim Formu'nda Sözleşme'nin konusunun şirketlerin faaliyet gösterecekleri bireysel emeklilik sisteminde, stratejik iletişim danışmanlığı, hedef kitleye yönelik halkla ilişkiler projeleri ve medya ilişkileri konularında danışmanlık hizmeti ile

04-26/288-66

sponsorluk faaliyetleri ve işbirliği çalışmalarından oluştuğu belirtilmektedir. Bildirime konu olan Sözleşme metnindeki bazı hükümler şöyledir:

“3.A. Globalin Sorumlulukları:

3.A.1. Stratejik iletişim danışmanlığı çerçevesinde danışmanlık yapmak, varsa reklam ajansı ile koordinasyon içerisinde olmak, Müşteri'nin pazarlama hedeflerine uygun planlar yapmak, projelendirmek,

3.A.3. Kamuoyunu yönlendirme konusunda Müşteri'ye danışmanlık yapmak ve proje geliştirmek ve onaylandığı takdirde uygulamak,

3.A.5. Müşteri ile toplantılar yapmak ve Müşteri'ye aksiyon planları, toplantı notları, değerlendirme raporları hazırlamak ve bunları haftalık olarak sunmak.

3.A.8. Müşteri'nin Şirketler dışında aynı sektörde hizmet veren birebir rakip/leri ile kesinlikle çalışmamak.”

Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere Global, Mutabakat'a taraf olan 12 bireysel emeklilik şirketinin tamamı adına ortak tanıtım faaliyetleri düzenleyecek, pazar verilerine ilişkin raporlar hazırlayarak bireysel emeklilik sisteminin tanıtımındaki yeknesaklığı sağlayacaktır.

Mutabakat'a katılan bireysel emeklilik şirketleri ile bir halkla ilişkiler, reklam ve pazarlama şirketi olan Global arasında akdedilen Sözleşme ise anılan Mutabakat metninin uygulanma aşamasının parçası olan bir sözleşmedir. Anılan Sözleşme'nin varlık sebebi Mutabakat'tır ve iki anlaşma ayrı düşünülemez. Dolayısıyla, Mutabakat metni hakkında yapılan değerlendirmeler ve ulaşılan sonuçlar, Global ile ilgili şirketler arasında akdedilen Sözleşme'yi de kapsamaktadır. Ancak, anılan Sözleşme'nin yukarıda yer verilen 3.A.8 sayılı maddesi, “Müşteri'nin Şirketler dışında aynı sektörde hizmet veren birebir rakip/leri ile kesinlikle çalışmamak” şeklindedir ve rekabet yasağı içermektedir.

2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin “Kapsam” başlıklı 2. maddesinde dikey anlaşmalar, “Üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar” şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla bir anlaşmanın Tebliğ kapsamında kabul edilebilmesi için, anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin üretim veya dağıtımın farklı seviyelerinde faaliyet gösteriyor olması gerekmektedir.

Rekabet yasağını ihtiva eden ve yukarıda yer verilen maddeye göre Global, aralarındaki akdi münasebet devam ettiği müddetçe söz konusu şirketler dışında aynı sektörde hizmet veren rakiplere, Sözleşme konusu hizmeti sunmayacaktır. Global ile bu şirketlerin faaliyette buldukları pazarlar, birbiriyle dikey ya da yatay ilişkisi bulunmayan pazarlardır. Şirketler bireysel emeklilik pazarında, Global ise reklam, pazarlama ve danışmanlık hizmetleri pazarında faaliyet göstermektedir. Bu pazarlar arasında, ne alt pazar-üst pazar olma hali (dikey ilişki) ne de rakip olma hali (yatay ilişki) söz konusudur. Sözleşme şirketlerin

Global'den belirli bir hizmetler paketi satın almasını öngören bir akdi münasebet tesis etmektedir. Bu münasebet içinde Global hizmetin sağlayıcısı, şirketler ise hizmet alıcısı ve nihai kullanıcısı konumundadır. Dolayısıyla, ne yatay ne de dikey olarak nitelendirilebilen ve nihai kullanıcı tarafından satıcıya getirilen, "rakibe hizmet sunmama" şeklinde özetlenebilecek atipik bir rekabet yasağı bulunmaktadır. Bu çerçevede, söz konusu rekabet yasağının değerlendirilmesinde 2002/2 sayılı Tebliğ'deki hükümler yerine, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (c) ve (d) bendlerinde vurgulanan, "rekabetin önemli ölçüde ve gereğinden fazla sınırlanmaması" ilkesi dikkate alınmalıdır.

Halihazırda bireysel emeklilik pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin tamamı, aynı zamanda Mutabakat'a taraf olduklarından, Global tarafından sunulması öngörülen hizmetten yararlanmaktadır. Öte yandan, Mutabakat metninde imzası bulunsun ya da bulunmasın, aynı pazarda faaliyet gösterecek bütün teşebbüsler diledikleri takdirde gerek Mutabakat'a ve gerekse Global ile yapılan anlaşmaya dahil olabilmektedir. Oyak Emeklilik'in Global ile yapılan anlaşmaya dahil edilmesi amacıyla taraf şirketler, Oyak Emeklilik ve Global arasında bir ek protokol yapılmıştır. Bu nedenle, söz konusu rekabet yasağı, pazara giriş yapacak emeklilik şirketleri için Global ile çalışmak açısından engel teşkil etmemektedir. Reklam, tanıtım ve danışmanlık hizmetlerinde Global, "zorunlu unsur" sayılabilecek vazgeçilemez bir üstünlüğe ya da bir hakim duruma sahip olmadığından, şirketlerin Global ile yaptıkları ve rekabet yasağı barındıran anlaşma, bireysel emeklilik pazarına yeni giriş yapacak teşebbüsler bakımından "reklam, tanıtım ve danışmanlık pazarının kapanması", reklam ve tanıtım hizmetlerinin satın alınacağı sağlayıcı bulamama gibi olumsuz sonuçlara yol açmayacağı görülmüştür. Rakip bireysel emeklilik teşebbüsleri, aynı nitelikteki hizmeti başka kaynaklardan temin edebilecektir.

Bu çerçevede söz konusu rekabet yasağının, anılan sebeplerle rekabeti gereğinden fazla sınırlamadığı, dolayısıyla, şirketler ile Global arasında akdedilen anlaşmanın, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen bireysel muafiyet şartlarını taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

İ. SONUÇ

1. a) 12 bireysel emeklilik şirketinin, herhangi bir tüzel kişilik oluşturmaksızın çeşitli konularda birlikte değerlendirme yapmak üzere belirledikleri ve "Mutabakat" olarak adlandırdıkları işbirliği anlaşmasına, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi kapsamında, rekabeti önleyici etkiler doğurabilecek nitelikte bir işbirliği anlaşması olması nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,

b) Bu anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olan ve 12 bireysel emeklilik şirketini temsilen Halkla İlişkiler Komitesi ile Global Tanıtım Halkla İlişkiler ve Araştırma Ltd. Şti. arasında akdedilen ve ilgili şirketlerin faaliyet gösterecekleri bireysel emeklilik sisteminde, şirketlere stratejik iletişim danışmanlığı, halkla ilişkiler projeleri ve medya ilişkileri koularında danışmanlık hizmeti ile sponsorluk

faaliyetleri ve işbirliği çalışmalarını hedefleyen anlaşmaya da ihtiva ettiği rekabet yasağı nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,

OYBİRLİĞİ ile;

2. a) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen ve bir anlaşmaya bireysel muafiyet tanınması için gerekli olan şartları karşıladıkları anlaşıldığından, Kanun'un 10. maddesine göre bildirim tarihi olan 30.6.2003'den geçerli olmak üzere 3 yıl süre ile ve Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde, her iki anlaşmaya muafiyet tanınmasına,

b) Bununla birlikte, söz konusu anlaşmanın uygulanmasının, ilgili pazarda teşebbüsler arasında halen mevcut olduğu gözlenen rekabeti olumsuz yönde etkilediğinin anlaşılması halinde muafiyetin, 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca her zaman geri alınabileceği konusunda ilgililerin bilgilendirilmesine,

OYÇOKLUĞU ile;

3. a) "Mutabakat" olarak adlandırılan ve 7.3.2003 tarihinde imzalanan işbirliği anlaşmasının ve yanı sıra 21.4.2003 tarihinde imzalanan danışmanlık/ sponsorluk/ halkla ilişkiler anlaşmasının, Kanun'un 10. maddesinde öngörülen süre içerisinde Kurul'a bildirilmemiş olması nedeniyle, Ak Emeklilik A.Ş., Anadolu Hayat Emeklilik A.Ş., Ankara Emeklilik A.Ş., Başak Emeklilik A.Ş., Commercial Union Hayat ve Emeklilik A.Ş., Doğan Emeklilik A.Ş., Garanti Emeklilik ve Hayat A.Ş., Koç Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş., Oyak Emeklilik A.Ş., TEB Bireysel Emeklilik A.Ş., Yapı Kredi Emeklilik A.Ş. ve Vakıf Emeklilik A.Ş. ile Global Tanıtım Halkla İlişkiler ve Araştırma Ltd. Şti.'nin her birine ayrı ayrı, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ve 2004/1 sayılı Tebliğ uyarınca, 2.970.794.000.- (ikimilyardokuzyüzyetmişmilyonyedyüzdoksandört bin)'er TL. para cezası uygulanmasına,

b) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi üçüncü fıkrası uyarınca, yukarıda belirtilen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmemekten dolayı ilgili teşebbüslere verilen bu cezanın yüzde onu oranında olmak üzere, söz konusu teşebbüslerde bildirim yükümlülüğünün bulunduğu tarihte yönetim organlarında görev alan M. Akın KOZANOĞLU, Mehmet CİVELEK, M. Hakan KARAHAN, İ. Ragıp YEĞİN, Meral EGEMEN, S. Barbaros KARAKIŞLA, Turgay ÖZBEK (Ak Emeklilik A.Ş.); A. Aykut DEMİRAY, Salih KURTULUŞ, Mustafa SU, Onur ÖZBİLEN, Mehmet M. ESEN, Burhanettin KANTAR, Ayça ÇINAR, Sedat A. TOSYALI, Ömer ÇELEBİ, Senar AKKUŞ, Hakan ARAN (Anadolu Hayat Emeklilik A.Ş.); Prof. Dr. Cengiz EROL, Fehmi M. ÖZTUNÇ, Ferruh ÖZCAN, Prof. Dr. Alaeddin TİLEYLİOĞLU, Ramazan SÜRÜCÜ; Cem YILMAZER, Ali Ekber BEKTAŞ (Ankara Emeklilik A.Ş.); Dr. Niyazi ERDOĞAN, Özcan ATALAY, Mete BAŞOL, Muzaffer BİLGİLİ, Raif GÜLER, Senih BOYACIGİL, Tevfik CANSIZ (Başak Emeklilik A.Ş.); Mark Brennan WEBB, Neville Charles CREESE, Albert Wiseman PATERSON, William LAMB, Gülsen DEMİR, Kler Ketı BONOFİYEL (Commercial Union Hayat ve Emeklilik A.Ş.); A. Vural AKIŞIK, Tayfun BAYAZIT, Biltekin ÖZDEMİR, Erol TUNCER, E. Çetin ALANYA, Faik AÇIKALIN, Mehmet MURATOĞLU, M. Çetin HACALOĞLU, Tufan DARBAZ (Doğan Emeklilik A.Ş.); Aclan ACAR, Hüsnü

04-26/288-66

AKHAN, A. Can VERDİ, S. Metin AR, F. Nafiz KARADERE, Turgay GÖNENSİN, K. Erhan TUNÇAY (Garanti Emeklilik ve Hayat A.Ş.); Rahmi M. KOÇ, Klaus DÜHRKOP, Dr. Rüşdü SARAÇOĞLU, Candemir ÖNHON, Giuseppe MOGGI, Akira TAKECHI, Horst K. KAISER, Cemal ZAĞRA, M. Kemal OLGAÇ (Koç Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş.); Dr. M. Aydın MÜDERRİSOĞLU, Dinç KIZILDEMİR, Yıldırım TÜRKER, Suat GÜMÜŞLÜOL, Ahmet Şükrü LÜLECİ, Gökhan DERELİ (OYAK Emeklilik A.Ş.); Mehmet AYDOĞDU, Mustafa ÇELİK, Kerim KARARKAYA, Cengiz ERTEN, Mitat ŞAHİN, Mesut ÖĞÜTGEN (Vakıf Emeklilik A.Ş.); Mehmet Alp Naci SİĞİN, Kerim Erhan DUMANLI, İhsan FEYZİBEYOĞLU, Mehmet Ali ALKAN, Zeynep Nazan SOMER, Sezai Giray VELİOĞLU (Yapı Kredi Emeklilik A.Ş.); Ceyda AYDEDE, Ertan TEZCAN, Füsun DEDEHAYIR ve Didem KARABUDA (Global Tanıtım Halkla İlişkiler ve Araştırma Ltd.Şti.)'ya ayrı ayrı 297.079.400.- (ikiyüzdoksanyedimilyonyetmişdokuzbin-dörtüz)'er TL. para cezası verilmesine,

OYBİRLİĞİ ile;

karar verilmiştir.